

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

55-1

BRNO 2014

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 55
Volume 55

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design s.r.o.

Software
Software

Adobe InDesign CS6

Fotografie na obálce
Cover Photography

Hostěradice, okr. Znojmo. Sestava nádob s kremací ze žárového hrobu
kultury zvoncovitých pohárů. (viz obr. 10 na str. 59)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2014
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2014 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Resumé

Uherské Hradiště (Kat. Sady, Bez. Uherské Hradiště). Ufer des Altwasser Olšava. Frühes Äneolithikum. Einzelfund. Oberflächensammlung.

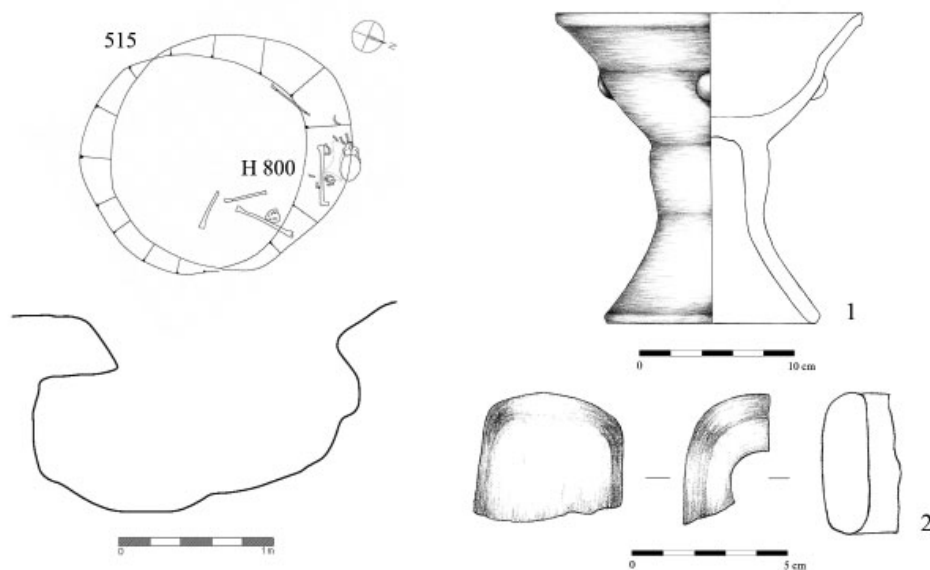
UNIČOV (K. Ú. UNIČOV, OKR. OLMOUC) Šibeník. Epilengyel (MMK IIc). Starší eneolit (KNP). Sídliště. Záchranný výzkum.

Při stavbě nového úseku vodovodu byl v říjnu a listopadu 2013 proveden záchranný archeologický výzkum společností Archaia Olomouc, o.p.s. Zkoumaná trasa vodovodu se nachází mezi Benkovským kopcem a vrchem Šibeník, dále potom pokračuje ze Šibeníku směrem dolů k silnici II/444 Uničov-Medlov.

Na vrcholové partii kopce Šibeník byla prozkoumána část výšinného sídliště z období mladšího neolitu až staršího eneolitu náležející epilengyelské fázi MMK (IIc – uničovská skupina, příp. I. stupeň jordanovské skupiny). Byla zachycena zhruba 15 cm mocná kulturní vrstva s nálezy keramiky a mazanice a celkem 7 zahlužených sídlištních objektů (hliník, zásobní a odpadní jámy a žlab). Nejzajímavější situaci přinesla zásobní jáma 515 hruškovitého tvaru (průměr 135 cm, hloubka 136 cm), v jejím zásypu, asi 30 cm nade dnem, byla pohozena kostra dospělé ženy zemřelé ve věku 35–45 let (podle antropologického rozboru J. Cigáňové). Její hlava spočívala na položené misce na nožce se 3 plochými bochánkovitými výčnělky na lomu výdutě (obr. 11: 1). Spolu s ní se v jámě nacházely dolní čelisti dalších dvou jedinců (dítěte ve věku 10–12 let s neprořezanými třenovými zuby a špičáky, ale ještě s přítomností mléčných stoliček a druhého dítěte ve věku 2–4 roky). Výplň objektu nebyla příliš

bohatá na nálezy, kromě keramiky byl nalezen také zlomek sekeromlatu se zaobleným týlem (obr. 11: 2). Výrazným objektem byl také rozsáhlý hliník (obj. 500) o prozkoumaných rozměrech 12,3×8,5 m s nepravidelně stupňovitým dnem, sahajícím do hloubky až 1,5 m. Jedná se o nálezy velmi bohatý objekt, z něž bylo získáno celkem 12 banánových krabic náleží (keramika, mazanice a štiřpaná industrie). Keramikou, přesleny a kamennou broušenou industrií v několika vrstvách byl také naplněn obj. 519, porušený mladohradištním hrobem H 810. V hluboké zásobní jámě 517 se zase uprostřed objektu pod kamenným závalem nacházel soubor několika dlouhých kostí dobytka. Neznámého účelu je zatím část žlabu půlkruhovitěho profilu a hloubce 35 cm (obj. 516).

Nálezový fond uničovského sídliště reprezentuje především keramika. Převažují hrubé hrncovité, putnovité, vázovité a pohárovité nádoby zdobené plastickou výzdobou (bochánkovité, kulovité nebo zahrocené výčnělky pod okrajem, na plecích či na výdutí – obr. 12: 4, 7, 13: 5, 8, 10, 14, „soví hlavíčky“ – obr. 12: 5–6; 13: 6), prosté nebo dvojuché mísy (obr. 13: 9) a početné jsou také mísy na nožce (obr. 12: 5, 10; 13: 7). Objevují se rovněž drobná ouška na výdutích (obr. 12: 3) nebo masivní pásková ucha pod okrajem užitkových nádob (obr. 13: 12–13). Oblíbeným sortimentem byly také nejrůznější miniaturní nádoby (obr. 12: 8; 13: 11). Fragmentárně je zastoupena i jemná stolní keramika, hlavně pohárky s oběžnými pásy kruhových kolků nebo linií vrypů na hrdlech (obr. 12: 8, 11–13). Dokladem textilní výroby jsou nálezy bochánkovitých nebo dvojkónických přeslenů (obr. 13: 3–4, 15–17). Kamenné nástroje představují sekeromlaty s provrtaným týlem (obr. 11: 2; 13: 18), které byly zhotovovány buď z prachovce, nebo metabazitu typu Jizerské hory a 2 křemencové valounové drtiče z obj. 519 (analýzu kamenné

Obr. 11. Uničov.
Objekt 515 s hrobem
H 800.
Abb. 11. Uničov.
Objekt 515 mit Grab
H 800.

broušené a štípané industrie provedl Z. Schenk). Ze sortimentu štípané kamenné industrie byly získány masivní úštěpy a retušované čepelky ze silicitu typu Krumlovský les nebo silicitu z glacienních sedimentů, které byly mnohdy přepáleny (obr. 12: 1–2; 13: 1–2). Jeden hrot z obj. 521 byl vyroben ze silicitu krakovsko-čenstochovské jury. Obecně lze konstatovat, že převažují kamenné suroviny s vazbou na severní oblasti.

Jako intruze se v objektech MMK objevilo několik zdobených střepeň kultury nálevkovitých pohárů (KNP). Výzkum výšinného sídliště MMK na vrchu Šibeník rozšiřuje poznatky o této výšinné osadě, kterou objevil a prozkoumal již K. Schirmeisen ve 30. letech 20. století a jež patří do středu větší koncentrace epilengyelských, včetně sousedního Medlova, Brníčka, Troubelic, Králové, Želechovic aj. (Kalábková 2013, 22-26).

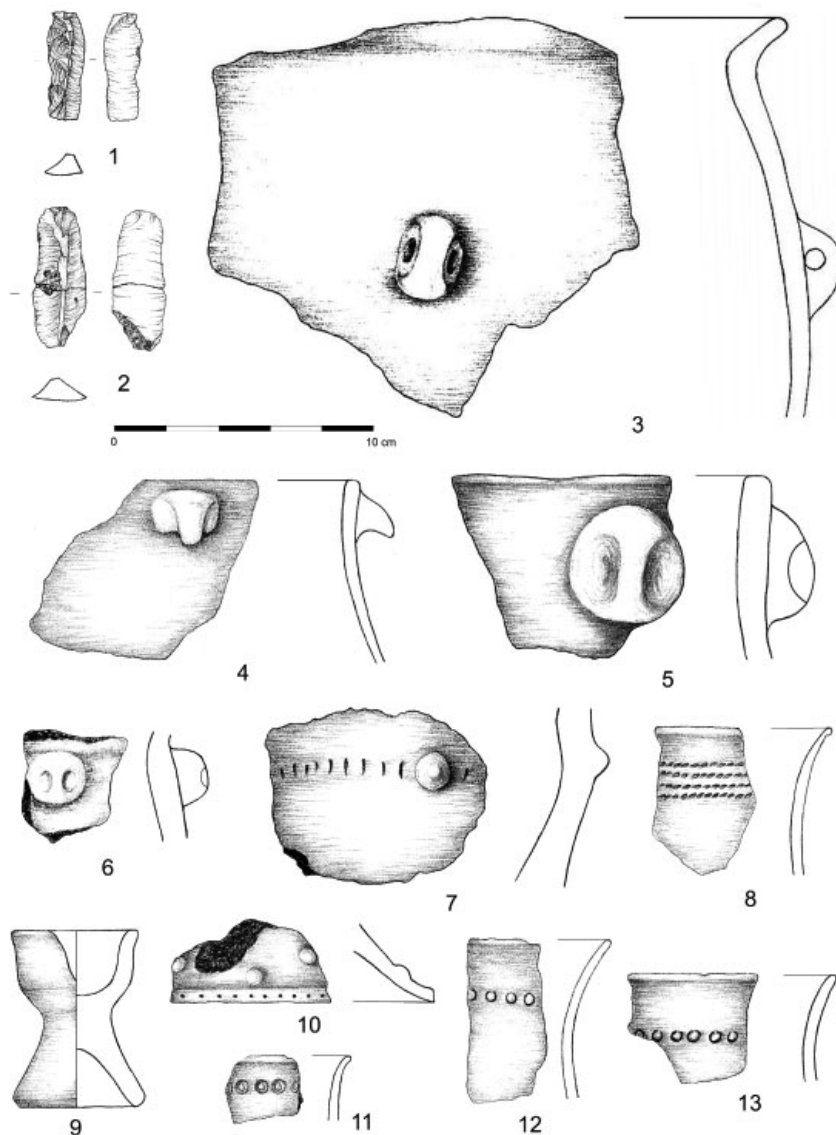
Literatura

Kalábková, P. 2013: Prehistorické období, In: *Uničov. Historie moravského města*. Uničov: Město Uničov, 19–34.

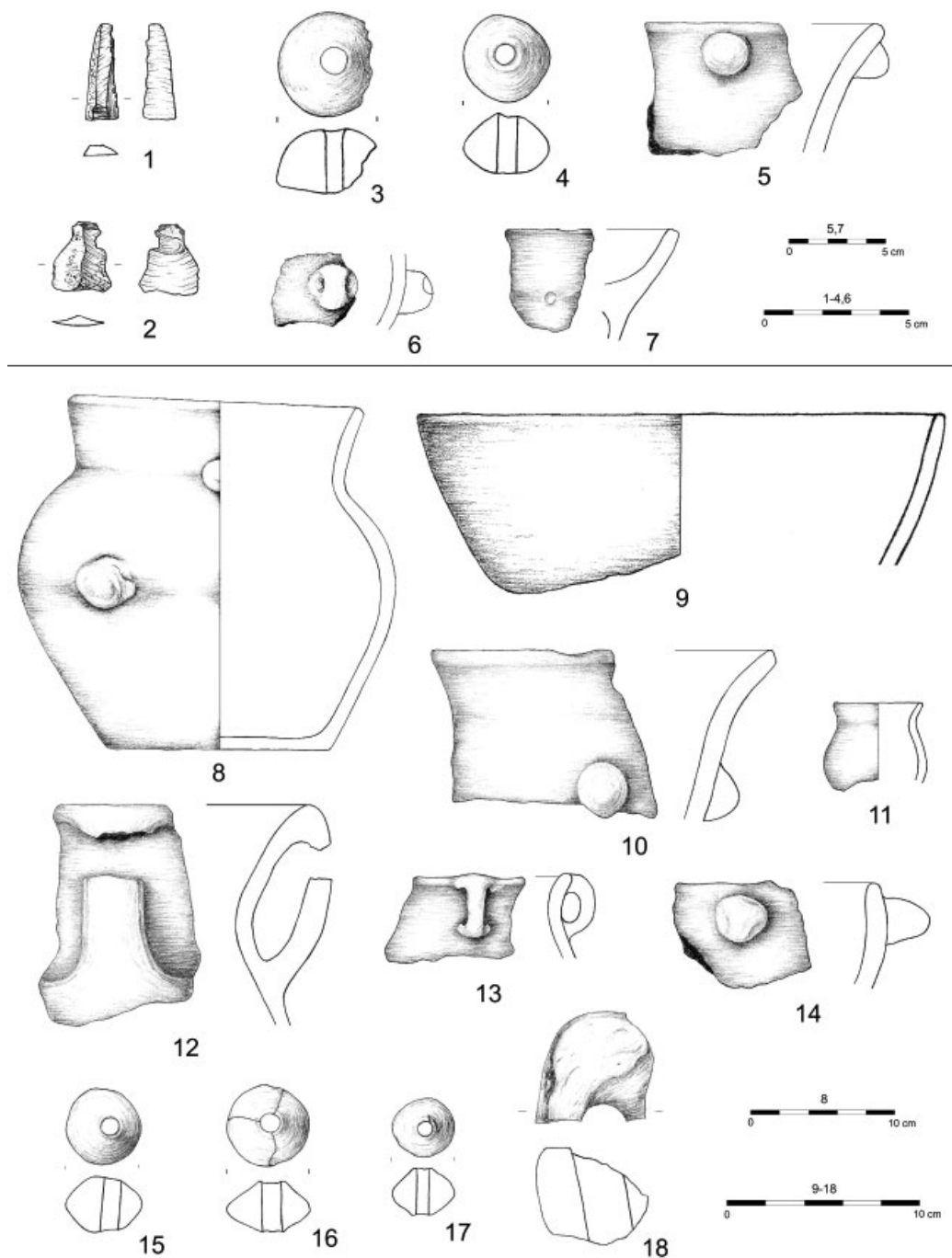
Resumé

Uničov (Bez. Olomouc). „Šibeník“. Epilengyel (KMBK – Phase IIc). Ältere Äneolithikum (Trichterbecher Kultur). Siedlung. Rettungsgrabung.

Tomáš Zeman

Obr. 12. Uničov. Objekt 500. Výběr nálezů.
Abb. 12. Uničov. Auswahl der Funde aus der Objekt 500.

Obr. 13. Uničov. Výběr nálezů z objektu 517 (1-7) a 519 (8-18).

Abb. 13. Uničov. Auswahl der Funde aus den Objekten 517 (1-7) und 519 (8-18).